

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Rusija, kakoršna je.

Rusija se vrača, počasi, skoro nevidno sicer, a vrača se v stari svet. To je občutek, ki navdaja bralca ob prebiranju novosti ruskega življenja pod sovjetskim režimom. Še krvavijo mnoge rane na ogromnem telesu živega ruskega sveta, še pijejo krvosei narodovo toplo kri in se naslanjajo ob njegovih mukah in trpljenju. Kdo izmeri gorje tolikih tisočih v tujino izgnanih, kdo duševno bol preprostega naroda, ko so mu odvzeli, kar je bilo najbolj njegovo?

Za sovjetske mogotce še vedno ni Boga in zato ne božje in ne naravne postave. Vera v Boga jim je samo „sredstvo sovražnikov delavstva“ in jo je zato treba iztrebiti. Verska svoboda je odpravljena, duhovniki so brezpravni državljani, prisiljeni često v prosjačenje za bori kruh, verski pouk mladine je prepovedan, verske družbe so brezpravne. Ker ni Boga, ne sme biti družine. Zakoni so neblagoslovljeni, mož in žena se slajata in razhajata po mili volji — ne obeh, le enega! — paragraf oprošča ženo obveznosti do otroka in njegove vzgoje, do družine. Otroci so državna last in prepuščeni v pretežni meri državni oskrbi in vzgoji. Tam, kjer so korenike pravega življenja, v veri in družini, je sovjetska oblast do danes nepopustljiva, dobro se zavedajoč, da je v tem sovraštvu njen obstoj.

Kot so sovjeti nepopustljivi v neposredno življenjskih vprašanjih, tako se v ostalih področjih po več ali manj ponesrečenih poizkusih komunistiranja močno spet približujejo staremu svetu, njegovim političnim, socialnim in gospodarskim prilikam in neprilikam.

Rusija je po daljšem samotarjenju sredi mednarodnega vrveža in se, kot vse ostale države, bori za sporazume in zaveznitva. Njeno najmočnejše politično orožje je danes groznja, da se ob nepopustljivosti dosedanjih zaveznikov pridruži Nemčiji in njenim prevratnim ciljem. Posebno stoji sovjetska Rusija v ospredju, ko gre za varnostno pogodbo med državami na vzhodu Nemčije — za vzhodni pakt. V ničemer se nadalje ruska zunanja politika ne razlikuje od politike ostalih držav v izbiri sredstev za varnost pred japonsko oblastjelnostjo. Bojazen pred sosedom in skrb za lastno varnost je pač enako prirojena vsem, komunistom in ostalim.

Še očitnejši je prelom s pristno komunistično miselnostjo v notranjosti. Radikalne zastopnike stoddotnega komunizma je Stalin z njihovima vodjema Kamenjevom in Zinovjem vred uklonil s prognanstvom in smrtnimi obsodbami. Baš najodličnejši zastopniki komunizma se morajo v Rusiji po sedemnajstih letih režima bati za lastno življenje. Komu pri tem ne pride v spomin francoska revolucija, ki je ob koncu zahtevala glave jakobinskih prvakov? Par let navrh pa so Francijo vladali spet možje protirevolucionarji.

Po pravilih komunističnega gospodarstva bi morale biti v Rusiji enake plače, enako odmerjena živila in enak življenjski način. Prvemu komunisti niso bili zvesti niti od začetka. Takoj so uvedli razliko med navadnimi in kvalificiranimi delavci, inženjerji in ravnatelji. Komunistirana pa je bila do zadnjega prodaja živil, katerih je dobival vsak državljan določeno količino v državnih prodajalnicah. Sedaj je vlada dovolila nakupovanje poljubnih količin po tržnih cenah. Zadnji sovjetski kongres je sicer ugotovil, da je kmetijstvo socializirano. Sedaj pa bo ob prosti prodaji živil pridnejši in razumnejši kmet več zaslužil kot leni in zanemarjeni in njegova kmetija bo lepše urejena in naprednejša. In ob gospodarski tekmi bo leni in malomarni kmet s svojim komunizmom vred propadal.

Rusija ni več država, v kateri bi bili vsi držav-

ljani enaki; in to tudi nikdar ni bila. Tovarniški ravnatelji, inženjerji, profesorji, umetniki imajo danes že tolike plače, da si poleg udobnega stanovanja privoščijo še prodežno obleko, avto, kako vilo. Njihovi otroci se vzgajajo v posebnih šolah, lažje obiskujejo vseučilišča in preje pridejo do državnih služb kot delavski ali kmečki. Vlada uvaja nadalje za posebne zasluge odlikovanja in torej zavestno krši enakost državljanov, v najnovejši dobi je dobila sovjetska vojska celo komandirje s starimi naslovi — generalov.

Pred stoletji je spisal Anglež Thomas More roman z naslovom „Utopia“ (t. j. dežela, ki je ni).

V njem je pokazal ideal komunistične države na osamljenem otoku, na katerem so vsi srečni ob enakih pravicah. Od tistih dob do danes se je komunistična misel razpredla in bi lahko zaživela v državi, ki je skoraj šestina zemlje. Misel pa je ostala prazna sanja tudi tod. Pač, postala je komunistična ideja življenska tam, kjer so duše obrnjene proč od posvetnega uživanja in zemeljskih dobrin v lepoto nadnarave, namreč v — samostanih. V navadnem življenju pa ostane „utopija“ do konca časov, razun da bi človek prenelal biti, kar je: bitje, v katerem se borita za premoč nebo in zemlja.

Borba za mir v Evropi.

Londonska pogajanja med Francijo in Anglijo so zadnji veliki dogodek na evropskem pozorišču. Tudi neposredno neprizadete države sosi bile sveste velikega pomena pogajanj za mir med evropskimi velesilami. Saj se je prvič po letih povojne dobe pojavilo upanje, da se premosti prepad, ki je delil Evropo v dva nasprotna si tabora. V Rimu sta se sporazumeli Italija in Francija in v Londonu še Anglija, da bodo v Evropi zasledovale enotno smer. Preostajal je le še pristaneč četrte velesile, Nemčije. Takoj po dovršenih londonskih pogajanjih so se velesile obrnile nanjo z željo, naj se i ona končno izjavi za enotno in skupno evropsko linijo.

Nemčija si je za odgovor vzela časa in šele koncem minulega tedna je odgovorila. V odgovoru je sicer navedla i svojo željo za zagotovitev miru, hoče pa pogajanj med posameznimi državami in bo predložena vprašanja — pridružitve k bodočemu sporazumu podonavskih držav in k sporazumu vzhodnih držav — še podrobneje proučevala. Pripravljena pa je, da čimprej sklene z ostalimi velesilami pogodbo, ki bo onemogočala zračne napade.

Odgovor je v ostalih državah izzval delno razočaranje. Mnogi razbirajo iz njega nemško stremjenje, da se v Rimu in Londonu dosežena skupnost razveljavi in se pričnejo spet nova poga-

janja med posameznimi državami, katerim bi od vsega začetka že prisostvovala tudi Nemčija. Drugi spet opozarjajo na nemško nakano, da hoče Nemčija z zahtevo po pogajanjih s posameznimi državami izrabiti predvsem nasprotja med Francijo in Anglijo, ki jih je londonski sporazum sicer potisnil v ozadje, a nikakor odstranil. Tretji pa naglašajo, da nemški odgovor nikakor ne ogroža že doseženega sporazuma ostalih velesil in da je treba z Nemčijo pač še — potrpeti. Gotovo je predvsem eno, da bo treba pri sledečem razvoju polne uvidevnosti in gibčnosti evropskih državnikov, če se hočejo izogniti morebitnim nevarnostim in zaprekam na poti k evropskemu miru.

V glavnem pa se sme potrditi, da narašča želja po miru v vsej Evropi in da so sile, ki ga ustvarjajo, močnejše od sil, ki ga razdirajo. Tako je nedavno izjavil dr. Beneš dopisniku nekega madžarskega lista med drugim sledeče, za razvoj podonavskega vprašanja značilne besede: Sedaj je nastopil čas, da se začne resno misliti i na organizacijo sodelovanja vseh podonavskih držav. To sodelovanje ni samo možno, ampak ga celo iskreno želimo. Zato pozdravljam rimske in londonske sporazume, ki to sodelovanje uvajajo in ustvarjajo. Upam, da se ustvarijo še druge pogodbe, ki bodo priključile še Nemčijo in Rusijo...

Mussolini o poslanstvu Avstrije. V italijanskem „Popolo d'Italia“ priobčuje italijanski vladni šef daljši članek o Avstriji, v katerem pravi, da ima Avstrija, četudi je danes majhna, svojo nalogo, ki ne odvisi od velikosti države in od števila njenega prebivalstva. Avstrija je nemška država, toda njeno nemštvo je tako temeljito različno od pruskega nemštva, da je čisto prav, če govorimo o dveh ločenih svetovih. Avstrija ima nalogo, da na svojem ozemlju trdo, hrapavo, štirioglato in polsirovo nemško kulturo pruskega izvora lepo očisti in jo pripravi, da je užitna za podonavske in balkanske pokrajine. V Avstriji mora iz nemške trdote in neprebavljivosti izpasti vse, kar odbija. V Avstriji se srečujejo vstajajoče mlade kulture podonavskih držav. V Avstriji prihajajo v stik z nemško kulturo. Naj bo Avstrija tista posrednica med raznimi kulturami in med nemško, da se bodo izpopolnjevale. Tretje poslanstvo Avstrije je v njenem katolištvu. Avstrija bodi nekaka katoliška trdnjava med nemškim protestantizmom in vzhodnim pravoslavljem. Avstrija naj brani katoliško prepričanje in naj bo most, da se bodo razna krščanstva med seboj spoznavala in pripravljala na skupno obrambo krščanske kulture.

Iz julijskega puča. Na Dunaju je bil pred tednom pred vojaškim sodiščem obsojen na dosmrtno ječo inž. Hamburger, ki je bil eden glavnih kolovodij pri julijski vstaji narodnih socialistov. V zvezi z

obravnavo prinaša dunajska „Reichspost“ zanimiv članek, v katerem razkriva ozadje julijskega puča: Neposredna organizatorja revolte sta bila dr. Wächter in neki Glass. Denar za organizacijo pa sta sprejela od firme dr. Weydenhammer, katere vodja je upal, da postane pod narodno-socialističnim režimom industrijski vodja v Avstriji. Pri tem pa je imel ostrega tekmovalca v osebi omenjenega inž. Hamburgerja, ki je od uspešne revolte pričakoval saniranje svojega zavoženega podjetja. Po neuspehu je prvi zbežal v Nemčijo, medtem ko je drugi sedaj obsojen na dosmrtno ječo. — Časopisi še poročajo, da se z marcem prične obravnavo proti glavnemu vodji nacijske vstaje dr. Rintelenu. Zaslišanih bo nad 50 prič. Za obravnavo vlada že sedaj veliko zanimanje in se pričakujejo še marsikaka odkritja.

Nemci v Jugoslaviji se cepijo. Že dalje časa je bilo opazati nesporazumljenje v krogih nemške manjšine v Jugoslaviji. To je postalo očito predvsem sedaj pred volitvami v državno skupščino. Že svoječasno je zdravnik dr. Awender pričel med jugoslovanskimi Nemci živahno agitacijo za narodni socializem. V decembru minulega leta je s svojimi zasnoval načrt zavojevanja osrednje nemške organizacije Švabsko-nemške kulturne zveze, napad pa se je ponesrečil in so bili nato on i mnogi njegovih pristašev izključeni iz članstva. Pred tednom pa je v svojem listu „Volks-

ruf" podal izjavo, s katero se priznava s svojimi k narodno-socialističnemu nazoru in Hitlerju ter napoveduje Švabsko-nemški kulturni zvezi najostrejši boj. — Sadovi narodno-socialistične propagande v inozemstvu!

Nemčija za Kočevarje. V Nemčiji kroži letak, izdan od zveze za nemštvo v inozemstvu in nemških dijakov, kateri poziva Nemce, naj pomagajo Kočevarjem. Med drugim pravi: Kočevarji že od davnih časov potujejo v zimskih mesecih po vseh nemških deželah ter skušajo s prodajanjem slaščic zaslužiti življenske potrebščine. Tudi danes hočejo kočevski Nemci najti v svoji starodavni domovini bratovske pomoči. Že s par groši lahko pomagata kočevskim rojakom. — O malem kočevskem narodiču piše nadalje nemški pisatelj Hagemann, ki ga je proučil na licu mesta, med drugim tole: Nikjer drugod se najbrže ni ohranilo nemštvo tako čisto kakor v Sloveniji. Kočevska deželica je nekakšna majhna Nemčija. Ne samo Švabi, Franki, Bavarci in Tirolci, marveč tudi Turinžijci in Porenci in pomorski Nemci so se tod naselili. Skupne bolečine in skupna usoda so zabrisale razlike med plemeni, razvilo se je živo, delavno ljudstvo enakega jezika in enakih življenjskih navad. Govori narečje kot pred 600 leti, Nemec tega dialekta ne razume niti besede. In vendar se je nemško bistvo na Kočevskem ohranilo nepotvorjeno kot malokod.

Cerkev se v Nemčiji bori za otroka. O priliki 13letnice papeževega kronanja je imel monakovski kardinal Faulhaber velik govor, v katerem je nastopil proti narodno-socialističnim poizkusom, da izginejo verske šole in jih nadomestijo šole po enotnem narodnosocialističnem receptu. „Kakšna jamstva imamo,“ je kardinal dejal, „da te nove šole ne bodo dovedle do skupne nemške cerkve in do poganstva narodnega socializma. Danes ni fronta med katoličani in protestanti, marveč med krščanstvom in poganstvom. Vlada je prepovedala protestna zborovanja katoliških starišev proti novi šoli, pisma duhovnikov na starše so bila zaplenjena, meni kot škofu pa ne more nikdo prepovedati, da dvignem svoj svarilni glas v obrambo krščanskega otroka v Nemčiji.“

Vojna v Afriki je — grozila. Na vzhodnem koncu Afrike bi bilo domala prišlo do krvoprelitja. Na meji med Abesinijo in Somalijo je prišlo med italijanskim vojaštvom, ki tam straži italijansko posest, in abesinskimi četami do spopadov, pri katerih je bilo ubitih in ranjenih večje število Italijanov. Italija je ogorčeno protestirala in zahtevala zadoščenje. Grozila je s pritožbo pri Društvu narodov in končno segla po samopomoči. Mobilizirala je dvoje divizij in jih namenila v Afriko. Abesinski cesar je protestiral in napovedal ostro obrambo meja svoje države. — Spor, ki bi bil skoroda izval novo vojno, ima širše ozadje. Pokazalo se je tekom njegovega razvoja, da se Abesinija v svoji odločnosti opira na Japonsko, do-

čim računa Italija na pomoč Francije in tudi Anglije. Italija je zahtevala sedaj od Abesinije, da povrne gmotno škodo in škodo družinam padlih in ranjenih italijanskih vojakov, se oprostí zaradi vpadov črez mejo in tod izkaže čast italijanski zastavi. Upati je, da se spor poleže brez večjih motenj.

Kako se imamo pri Zili?

Gotovo ste že vsi čuli krasno pesem „Tam, kjer teče bistra Zila“. Ali pa tudi veste, kje je tisto „tam“, kakšni ljudje tam živijo, kaj delajo in koliko trpijo? Mnogo se piše o Zili in marsikdo pripoveduje, da je bil pri Zili. Pa mnogi le ni bil. Kajti Zila ni Podklošter, ni Zahome, Čajna ali Brdo. Zila ni samo kup hiš ali košček božje zemlje, največ Zile je v ljudstvu, ki živi tod iz stoletja v stoletje, prideluje s pridno roko svoj kruh, se s toplo ljubeznijo oklepa vsega, kar je njegovo in z otroško-vdano dušo časti svojega Stvarnika.

Zemlja pri nas je pečena in skopa, obrežje Zile pa močvirnato. Tod se razprostirajo bistriški, šmerški in štefanski log, ki omogočujeta rejo težkih zilskih konj. Še vedno jih nekaj prodamo za lep denar na Nižje Avstrijsko in celo v Nemčijo. Če proda posestnik vsaj dvoje žrebet letno, je ob rednih razmerah izven hujše denarne stiske. Z veseljem smo pozdravili, ko je začela dežela z regulacijo Zile. Cele gore peska že ležijo na bregu in dosti je že sušine. Še večja pa je slednja ob visokih občinskih dokladah. Takole je dejal star očanec: „ta baga zagradi globlje v naše mošnje po denarju, kakor v rečno strugo po pesku.“

Okrog teh logov med Šmohorom in Podkloštom, pod Dobračem in Ojsternikom ležijo naše vasice, ena za drugo. Z avtom ali vlakom lahko dosežeš do njih. Pa so Zilani močno majali z glavami, ko jo je železna kača prvič pripihala do Podkloštra. Morda so imeli vendarle prav?! Kajti trdo se moramo danes boriti za to, da nas moderni svet ne „internacionalizira“ in nam vzame, kar je pristno zilskega med nami in naj si je to običaj, pravljica, noša ali pesem. Posebno je bilo hudo v dobi političnih strank, ki so prinesle med nas mnoge razprtije in razdore. Sedaj pa spet upamo, da homo lahko dogradili domačo skupnost v naših vaseh in med njimi. Upamo, da bodo slejkoprej čutili potrebo po skupnosti tudi tisti, ki jim je bila politična barva več kot domača vas, in da bosta lipa na vasi in nageljček na oknu kmalu spet živ simbol naše zilske skupnosti.

Gospodarsko trpimo. Predaleč od mesta smo in ničesar ne spravimo v denar. Mleko oddajamo za borih 18 grošev, živine je dovolj v hlevih, a ni kupcev. Prevaral nas je gozd, ali boljše: lesne cene. Presigurni smo se šteli pred desetletji, sedaj pa padajo naše smreke zastonj v roke italijanskim lesotrčcem. Javne dajatve in dolgove odplačujejo

dolgo in odločno v bran volji staršev — od tistega dne in do dne poroke nista govorila z Dolinarjem več. Ogibala sta se drugi drugega: nosila sta v srcih preveliko bol, a tudi pravično, občutljivo vest. Dan poroke pa je sezidal steno med njima, črez katero si nista mogla pogledati nikoli več z upanja polno ljubeznijo v oči.

A Dolinar je potreboval gospodinje. Mati je omagovala že pod težo let in pod trudom življenja, oče je bil mrtev že leta. In vzel je prihodnjo zimo deklet gori s hribov, ki je ni videl nikoli nihče na plesišču. Ko se ji je približal in je govoril z njo o njeni prošlosti, o vsem življenju, mu je priznala pred Bogom, da je ni držal v objemu še nikoli mož, da ni poljubila moža še nikdar v življenju.

Tako, čisto, nedotaknjeno, si je želela nepopačena, zato nežna duša Dolinarjeva.

Vzel jo je in bila je žena kakor poslana iz nebes od Boga, ljubezniva in nežna, a obenem močna, ker oprta ob vero, ki ni omahovala v nji od detinstva do smrti nikoli. Stopala je po hiši ljubeča in skrbeča, angel varuh hiše. Kakor pomladansko solnce so ji sijale oči.

A onstran ceste, na Trati, je bila včasih Marija sama doma, sama v sobah v nadstropju. In glej, prišlo je nenadoma v samotno njeno srce z neslišnimi koraki in ji je zadrhtelo v duši, kakor zadrhti včasih hipoma v vrhovih mladega, kipečega gozda, in ne ve nihče, kdaj in odkod je zavel piš in z njim tajni nemir v vrhovih. In prijelo jo je za roko, da je stopila kakor v sanjah k oknu, plašna izpočetka, bolno hrepeneča, a močna in od-

ponajveč še konji, ki bodo rešili marsikako kmetijo propada. Težko zmagujemo regulacijo Zile, naši delavci pa so pri tem brezposelni in ko bi jih rabili pri košnji po planjah in na logu, pa jih sprejmejo k „freibilgerjem“, kjer delajo za 1 šil. ali 80 g na dan.

V narodnem oziru se danes držimo pravila, da je dober Slovenec vsak, ki je obdržal poštenje in skromnost svojih očetov, ljubezen do dela in zemlje, ki s svojimi posli vred živi v družini, ceni soseščino in z družino vred časti Njega, ki mu je dal pravico do življenja. Morda skrbimo premalo za splošno in strokovno izobrazbo in naša tri prosvetna društva se še niso povzpela do veljave, ki bi jim šla. Pa kljub temu menimo, da nas je zvestih sinov in hčera slovenskega naroda več kot se nas je naštelo pri zadnjem ljudskem štetju in kot nas cenijo drugod.

„Pri Zili rože rastejo pozimi noj poleti, kdor jih hoče trgati, mora k Zili ponje priti,“ poje naša narodna. Naša dežela je znana kot dežela pesmi in pevcev, Zila pa je dolina pesmi. Nimamo sicer toliko pevskih zborov kot vi v Podjuni ali Rožu, pa že naš govor sam je — pesem. In izpod vaške lipe čujete mnogi večer veselo fantovsko prepevanje, posebno pa odmeva petje v času košnje in veselih koscev. Na Silvestrovo „trunčvamo“, ob Treh kraljih nas obiskuje „pjerhta“, o pustu vozimo „banko“ in svatujemo ob starodavnih zdravicali, ob Veliki noči turčamo — skratka, vse naše domače življenje je povezano z nebrot narodnimi običaji. Samo o našem „žegnu“ bi napisali lahko cele knjige in o naši „svavenski“ noši ste tudi že čuli dovolj. Vse to je naše in vaše, ker smo bratje in sestre ene narodne družine.

Pa gledamo naprej. Menda je z modernizmom mišljenja in življenja danes vendar konec. Potem čakamo samo še kralja Matjaža, ki pride med nas in nas vzdrami, da se pridružimo njegovim še mi kot dobri borci za zavedno in odločno versko in narodno prepričanje. Fz.

DOMAČE NOVICE

Kancler je naročil.

Zvestobo slovenski narodnosti nam je naročil kancler. Torej nam je ni treba skrivati pred nikomur, se je ne sramovati nikdar. To veljaj za naše zasebno in javno življenje. Če sedi ob mizi, prijatelj, in čuješ, kako pačijo tvojo materinščino s spakedrankami, napoti jih, da spoštujejo lepo slovensko govorico. Če te črti učitelj, ker želiš več slovenskega pouka svojim otrokom, povej mu, da je tudi njemu drugače naročeno. Če ti kdo ponuja nemški list ali nemško knjigo, ne pozabi, da imaš prvo dolžnost, da se najprej izobraziš v svojem lastnem jeziku. Če ti tvojo narodno zavednost sosed očita, češ da politiziraš, reci mu: sosed, motiš se! Če te kdo zaničuje zaradi tvojega slovenske-

ločna v velikem hrepenenju. In zrla je dolgo in pozorno preko dvorišča, preko ceste na priprosti, mirni kmetiški dom onstran ceste.

In glej, žarek toplega solnca, onega nekdanjega, zapadlega za vedno, je posijal sedaj za hip v njeno oko, da je zaplamljeno. Glej, dih nekdanje pomladi, odcvetele prerano, je dihnil s svojo blaženo toploto za trenutek v otožno srce, da je izginila iz njega za čas vsa bridkost, in je prikipela osrečujoča sladkost gor na mehka usteca in se je izlila v srečen, radosten smehlaj. Vstale so iz groba lepe sanje, pokopane s silo in z bridkostjo, odslovljene, umorjene v težki uri. Razgrnila se je pred dušo čudovito lepa pot, s cvetjem posuta, ljubezni in sreče polna... Za hip; zakaj glej, nenadoma je vgasnilo solnce spet, mračna senca je legla na pot.

O Marija, žena Tratnikova, poročena mu po božjih in človeških zakonih, svetih in neločljivih, čemu tvoje sanje, čemu srca brezplodno hrepenenje! Ker glej, visok zid je sezidala kratka besedica „da“ med teboj in med Dolinarjem, zid, ki vaju loči najbrž vekomaj. Ker kakor si zreta nebo in zemlja dan na dan iz obličja v obličje, a se ne moreta združiti nikoli, glej, tako si bosta z njim, ki je vzcvetela zanj v tvojem deviškem srcu prva ljubezen, blizu dan na dan, a ločena do konca dni. Glej, Marija, ljubezni tvojega srca res ne moreš zamoriti v nekaj dneh, v nekaterih tednih, a hrepenenje tvoje duše moraš moriti dan na dan v kali, ob prvem spočetju, ko dvigne glavo komaj čutno.

(Dalje sledi.)

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(17. nadaljevanje.)

In očetu se je mudilo. Železnik pa tudi ni bil mož, ki bi stal ob cesti in bi čakal s povešeno glavo in bi prosjačil.

Tako je prišla v hišo prisiljena, ne s hrepenenjem v duši. Ko je prestopila prag prvokrat, ji je legla žalost na srce, velika dovolj za vse življenje. In vse življenje je nosila breme na srcu.

A rekla si je v tistem tesnobe in bridkosti polnem trenutku: „Če sem mu žena, mu hočem biti zvesta!“ — Pred Bogom je obljubila in pred svojo vestjo. In kdo more reči, da je šla kdaj senca greha črez njeno dušo in je zapustila grd, teman madež na nji? Naj vstane, kdor more reči! Naj pogleda v oči, kdor more in če govori resnico. Kdo vstane? Kdo vrže prvi kamen? Naj ga vrže! Z možjo ga naj vrže, prepričan, da ga je zalučal v grešnico, vredno zaničevanja, najstrožje obsodbe vredno. — Kdo? Vstanite! In sedemo na sodne stole in sodimo, strogi, neizprosni sodniki! A ne pred ljudmi, zmotljivimi in prevarljivimi, pred Bogom izrečemo sodbo, pred Bogom vsevidnim, vsevednim... Ne vstane nihče? — Glejte, resnično ni šla senca greha črez njeno dušo, ni bilo madeža na nji.

Od tistega dne, ko je dala besedo Tratniku — ker bila je prenežna in preslaba, da bi se stavila

ga narodnega prepričanja, odkrito mu povej: prijatelj, tudi ti spoštujš svoje, daj zato še meni isto pravico.

Pa več kot v prvem, je narodne zavesti v drugem. Glej, kako se drugod izobrazujejo, poslušajo predavanja, berejo knjige, prebirajo mesečnike in liste. Ponosni so na vse, kar je rodil v stoletjih njihov narodni duh, ponosni tako, da ga vsrkavajo, kar je dosegel lepote, modrosti in resnice. Prijatelj, postajaj naroden tako tudi ti; koliko lepote in resnice je v stoletjih odkrila slovenska narodna duša v knjigi, pesmi, igri, sliki, v svojih prvih sinovih, vse to je tudi tvoje bogastvo. Samo pridobi si ga, da bo resnično tvoje. In še! Zemlja, gozd, polje, travnik, dom, družina, sosede, rojaki, vse kar te obdaja, vse to je narodno in kot dober narodnjak se boš vsega oklepaj z ljubeznijo. In če danes zahtevajo prilike žrtve, težke žrtve, doprinesel jih boš, ker jih doprinašaš sebi in svojim, svojemu narodu.

Največ narodne zavesti pa je v tretjem. Le ob močnih in krepkih značajih raste narod, ob slabih pa propada. Bodi, mož, kakor hrast vrh gore in kljubuj vsem viharjem temnih sil! Bodi, žena in mati, ljubeča in dobra kot zemlja in njen vsakdanji kruh. Bodi, fant, vzravnani in zdrav kot mlado cvetoče drevo sredi pomladi! In bodi ti, dekle, kot roža, rudeča roža sredi zelenečega vrta.

Vse to, prijatelji, je, kar pravimo narodna zavest. In kancler vam je naročil, da gojite zvestobo do svoje slovenske narodnosti.

Naša dekleta iz Jugoslavije se oglašajo. Sprejeli smo: Priobčite še naše vrstice v našem listu, katerega tudi me v Št. Jurju ob južni železnici dobivamo in ga prav z veseljem prebiramo. Na posredovanje „Kmečke zveze“ smo bile sprejete v tukajšnje kmetijsko-gospodinjstvo šolo. Nekam tesno nam je bilo pri srcu, ko smo se odpravljale od doma in ko smo prvič prestopile prag gospodinjstva šole. Pa glej! Kmalu smo se razvedrile ob prijaznosti gosp. učiteljic in predavateljic ter ob ljubeznivosti in iskrenosti novih tovarišic, tako da smo danes srečne in zadovoljne. Slovenec pač povsod brate ima! Pouk v šoli je pester in zanimiv, nudi nam vse, kar je potrebno dobri gospodinjci. Teoretično se naobrazujemo v številnih predmetih, praktično pa se vadimo kuhanja, šivanja ter dela na vrtu, polju, v hiši in hlevu. Pri vsem nam najbolj ugaja, ker čujemo vse to lepo in koristno v svoji domači, slovenski govorici. Hvaležni smo Kmečki zvezi, ki nam je omogočila obisk, in ji obljubujemo, da postanemo dobre in zavedne gospodinje. Vas ostale doma pa iskreno pozdravljamo. Koroške gojenke kmetijske gospodinjstva v Št. Jurju.

Bilčovs. (Kako bo letos s čebelami?) S tako težkim srcem, kot lansko jesen, naši čebelarji menda niso že desetletja pripravljali svoje čebelice k prezimovanju. Pa kako tudi ne, saj so jih morali lani celo leto krmiti in to celo v dnevi, ko je bila sicer najboljša paša. Panji so bili v jeseni prazni, o medu ni bilo govora in le malo je bilo tudi močnih ljudstev. Krmiti smo morali čebele s sladkorjem. A časi so trdi, sladkor drag in kdor je hotel več panjev ohraniti skozi zimo, je moral zanje izdati precej denarja. Mnogi so jih vsled tega le pičlo nakrmili in marsikateri je že s strahom stopil k svojemu ulnjaku, ko je prve februarke dni privabilo prve čebelice iz panjev. Marsikje je opazil, da je kljub zgodnjemu času že potreba, da se nekaterim panjem priloži hrane, da čebelice ne poginejo. Na ta način je ostal marsikateri panj živ. Pa živi pri nas že bolj leten gorjanski kmet p. d. Rajnar, ki je bil svojčas strasten čebelar. O njem se trdi, da se drži starih prorokovanj, po gotovih naravnih znamenjih prorokuje o letini, o nevihtah, pa tudi o čebelah. Ta mož sedaj prorokuje, da bo letos za čebele dobro leto. Kdor bi hotel izvedeti, kako pride mož do te prorokbe, pa naj ga pride k nam vprašat. Črez leto bo videl, da se naš mož ni varal.

Senatorja dr. Rožiča zadnja pot. Žalosten je bil 19. februar za vse, ki so poznali blagega in dobrega dr. Rožiča, ko je zemlja sprejemala, kar je njenega in je ostal med nami samo še njegov duh. Po pogrebni molitvah je zapel žalostinko koroški pevski zbor, nakar so se od senatorja poslovili g. dr. Matko kot zastopnik ministra za prosveto, zastopnik Jadranske straže, kateri je pokojni posvetil toliko svojih sil. Senatorji so jemali slovo od tovariša in dobrega delavca. Nato se je pomikala nepregledna vrsta žalujočih za krsto velikega moža, v vrsti med drugimi ljubljanski škof dr. Rožman, novoimenovani ban

dravske banovine dr. Puc, podžupan ljubljanske občine dr. Pirkmajer, visokošolski in srednješolski profesorji, njegovi dijaki in lepo število zastopnikov koroških Slovencev. Ob odprti gomili se je od rankega poslovil župan njegove rojstne občine Moravče, nato njegovi ožji prijatelji in še zastopnik koroških Slovencev, ki se mu je ob njegovem grobu zahvalil za njegove velike žrtve v prilogi Slovincem onstran Karavank in mu v imenu vseh, ki so z njim vred trpeli in bili internirani, izrekel zadnji „Z Bogom“. In nato je zemlja sprejela, kar je bilo na velikem možu umrljivega, spomin nanj in duh njegov ostaneta med nami, njegovi duši pa Bog dodeli večni mir!

Umrl je mož... (Žitara vas—Dule.) Pokopali smo občespoštovanega Gregornovega očeta v Dulah. V starosti 58 let ga je bela žena iztrgala iz kroga njegove družine. Menda ga ni bilo, kogar bi bil ranjki kedaj užalil, vse je ljubilo vzravnane moža, ki je iskreno ljubil svojo cerkev in svoj narod. Z njegovim odhodom je nastala vrzel v družini, pogrešala ga bo žitarska verska družina in še posebno pa „Trta“, katere član je bil od ustanovitve do svoje smrti, celih 27 let. Vestno kot le malokdo je vršil dolžnosti člana prosvetnega društva. Prav veliko število pogrebcev ga je spremljalo na zadnji poti in molilo za njegov dušni blagor. Tolažila je misel, da je bil sprejet med pravičnike in da bo še zanaprej prosil Boga za nas. Naj mu sveti večna luč, preostali ženi in otrokom pa izrekamo iskreno naše sožalje!

Djekše. (Cerkvenik Urban Rozencop†.) V ponedeljek dne 4. t. m. je preminul po kratki, mukopolni bolezni mežnar Urbej. V 74. letu življenja in po petdesetih službenih letih je ob navzočnosti svojcev in svojega zadnjega cerkv. predstojnika mirno v Gospodu zaspal. Služil je skoraj nepretrgano od l. 1881 naprej na raznih župnijah kot mežnar, a najdalje na Djekšah, namreč od l. 1895 do letos. Cel rod je videl na Djekšah doraščati, pa tudi skoraj vsega, ki ga je na Silvestrovo leta 1895 našel na Djekšah, je spremljal na kraj miru, kjer zdaj sam počiva. Bil je odkritega, zadovoljnega in zvestega značaja, zvest Cerkvi in svojemu narodu, iz katerega je vzrastel in med katerim je služil; za svoje zasluge je bil l. 1932 odlikovan z zlato kolajno in prezvišeni sam ga je dekoriral o priliki zadnjega svojega obiska. Pogreba se je udeležilo 7 duhovnikov, večinoma gospodje, ki so nekdanj sami pastirovali na Djekšah, tako mil. g. prošt iz Tinj, ki je vodil tudi kondukt ob asistenci bivših župnikov na Djekšah čgg. Trabesingerja iz Šmarjete v Rožu ter čg. Majriča iz Grabštanja, sosedov iz Visoke Bistriče in Vovbr ter č. kaplana iz Št. Urha in domačega župnika. Velikanska množica župljanov in sosedov je rajnemu Urbeju izkazala zadnjo čast, šolarji so otvorili mrtvaški sprevod, katerim so sledili možje v nepreglednem številu. Med petjem obrednih molitev in starodavnih domačih pogrebni pesmi je zares cela župnija spremila svojega cerkovnika še enkrat v cerkev, kjer so se opravile jutrnice in hvalnice za rajnega in darovalo sedem sv. maš za dušni mir blagega Urbeja. Na grobu mu je govoril v slovo ob odprti gomili mil. g. prošt, ki mu je bil skozi 13 let prijateljski predstojnik, in slavil rajnega kot prijatelja duhovnikov, prijatelja Cerkve ter prijatelja svojega Gospoda, sodnika-plačnika. Bilo je že čez dvanajst, ko so zadnje grude polnile sveži grob ter pokrile zadnje bivališče pokojnikovo. „Blagor Ti, zvesti služabnik, ker si bil v majhnem zvest, Te bom sprejel v večna bivališča!“

Nekaj zanimivosti. Dež. glavár je imenoval občinska sveta za mesti Celovec in Beljak. Imenovanje v ostalih občinah se bo vršilo postopoma. — Dne 2. in 3. marca se vrši v Celovcu veliko zborovanje koroškega Bauernbunda, katerega se udeleži tudi zvezni kmečki vodja minister Reither. — V celovškem gledališču baje v kratkem nastopi okester 20 ciganskih otrok, ki je z velikim uspehom igral na Dunaju. — 16.166 je bilo začetkom februarja v deželi brezposelnih. Višina je dosegla vrhunec in se bo število v naslednjih mesecih spet nižalo. — Pri Velikovcu je padel v Dravo nek brezposelni. V zadnjem trenutku sta ga rešila iz valov dva delavca. — Desetletni sinko posestnika Fellnerja v Brovjah pri Rožeku se je igral na ledu na Dravi. Led se udere in deček je izgubil v valovih. Slučajno navzočemu orožn. nadzn. Allmannu in očetu se je posrečilo, da sta fantka rešila. — V Steinfeldu v dravski dolini je sneženi plaz porušil tamošnje elektrarno. Pri tem je našel smrt službujoči strojnik. — V Tinjah sta bila poročena g. Maks Vedenik in

gdčna Marija Hobel iz Št. Vida v Podjuni. — Minulo sredo so pokopali na Štajerskem očeta škocijanskega g. župnika Vinka Poljanca. Naj oče priljubljenega dušnega pastirja počiva v miru!

NAŠA PROSVETA

O naših starih. Narod naj spoštuje svoje starčke in starke, da bo dolgo živel in mu dobro na zemlji! Velja posebno za nas, dekleta! Dolgo že živijo tu na zemlji, dolgo že nosijo življenski križ, njih osiveli lasje pričajo o veliki skrbi in trpljenju. Veliko spoštovanje do njih bo napolnilo naše duše, če bomo pogledale v njihovo življenje, ki ni bilo nič lažje od današnjega, pa so se vendar prebili skozi njegovo pomlad in poletje. Lepa naj bi bila njihova življenska jesen! Saj življenje starih ob sebi ni prav nič lahko. Samemu sebi in drugim se vidijo na poti, niso več povezani s svetom z ono silo, ki odlikuje mladino in svežino, le v spominih še živijo in — odmirajo za posvetno skrb. Samo še ljudje ostajajo, njihovi pa jim često grenijo še zadnje čisto veselje. Dekleta, me hočemo biti vsaj majhen vir veselja našim starim, bodisi po uslugah ali vsaj toplih besedah. Potem bomo lažje razumele, da tudi naši vigredi sledi življensko poletje in hladna jesen. Tako bo tudi naše dekleštvo lepše!

Št. Vid v Podjuni. (Igra.) V nedeljo 24. t. m. priredi „Danica“ ob 3. uri pop. pri Voglu v Št. Primožu veseloigro „Sluga dveh gospodov“. Poleg tega še dva kupleta in nastop domačih pevcev. Iskreno vabljeni!

Glinje. (Pustna.) V nedeljo 24. februarja priredi Slovenska čitalnica ob 3. uri pop. pri Cingelcu na Trati šaljivko „Pogodba“ in veseli prizor „Mož - kuhar“. Sodelujejo tudi društveni pevci. Predstava se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zahomc pri Zili. (Igra.) Naše društvo je priredilo v nedeljo 10. februarja pri Hrepcu igro „Dve sestri“. Udeležba je bila lepa, le pravočasnega obvestila v našem listu so ljudje pogrešali. Igralci so dobro nastopali in jih je dvorana odlikovala z živahnim ploskanjem ob koncu igre. Tako okoli Velike noči pa obljubuje „Zila“ spet novo društveno prireditve, katere spored ostane zaenkrat tujen. Vam pa že še pišemo.

Izpod Jepe. Predzadnja nedeljo je imela „Jepa“ svoj občni zbor. Udeležba je bila kljub smuški tekmi tukajšnjega športnega društva povoljna, čemur se ni čuditi, ker je pred običajnim sporedom govoril odlični naš rojak o „stanovski državi“. Poljudna razlaga je splošno ugajala, posebno pa smo si zapomnili njegove besede o kanclerjevi izjavi k vprašanju slovenske manjšine v novi Avstriji. O veliki sodobni nalogi prosvetnih društev je nato govoril tajnik šentjakobskega društva g. Janežič, nakar je društveni predsednik vzpodbujal mladino k živahnejšemu sodelovanju v okvirju „Jepa“. Nastopili so po davnem spet domači pevci pod vodstvom tov. Otmarja in prav čedno odpeli par pesmi. Prihodnjič pa bodo že tekmovali na kaki pevski prireditvi. Odbor je bil z malo izpremembo izvoljen stari. — Minuli teden pa so društveniki pospremili na zadnji poti zvestega člana Gašperja Katnika iz Pogorij. Ves čas je zvesto podpiral naše društvo. R. i. p.

„V času obiskanja.“ V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla igra „V času obiskanja“, osem postaj o Jezusovem poslanstvu. Igra obnavlja prizore iz Kristusovega trpljenja, je pisana v krepkem in sočnem jeziku in podaja pretresljivo trpljenje učinkovito in dramatično. Igra je izvedljiva tudi na manjših odrih, scenerija je preprosta. Broš. stane 26, vezana 38 din.

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj o testamentu. Na razna ustmena in pismena vprašanja za postavnimi določbami veljavnega testamenta objavljamo kratko: Ako kdo oporoko lastnoročno spiše in jo podpiše, ni treba nobenih prič. Biti mora le razvidno, da gre za oporoko, zato mora biti v pismu beseda „oporoka, testament, zadnja volja“ ali slično. Če jo napiše kdo drugi, mora biti lastnoročno podpisana. Pred tremi pričami, od katerih morata biti vsaj dve navzoči mora izrecno izjaviti, da je od njega podpisani sestavek njegova oporoka in vsaka od teh prič se mora na istem papirju podpisati s svojim imenom in pristavkom, da je „oporoka, prič“. Ni treba, da priča pozna vsebino oporoke. Kot priče morejo biti osebe nad 18 let. Dediči, zakonski drugi, stariši, otroci, bratje, sestre ali osebe,

ki so z njim, ki dela oporoko, v istem kolenu v sorodstvu in plačani domačini ne smejo biti priče glede dediščine.

Kancler drži besedo. Povodom celovškega zborovanja je kancler dr. Schuschnigg ob pritrjevanju navzočih napovedal natančno preiskavo nakupnih in prodajnih cen za živila. Z Dunaja sedaj javljajo, da je določen poseben odbor, ki bo natanko določil razliko, katera obstoja med cenami prodaje in nakupa mleka, živine in mesa. Nato bo preiskaval, v koliko je razlika med prodajnimi in nakupnimi cenami upravičena in gospodarsko utemeljena. Nadalje bo odbor proučeval ukrepe za znižanje cen v prilog onim, ki morajo živila kupovati od trgovcev. Cene, ki jih dobiva kmet za svoje pridelke, ostanejo na isti višini.

Vrtnarica v sedanjih mesecih. Od dneva do dneva bo v vrtu več dela. Treba je začeti s pripravami za toplo gredo, v marcu je treba pripravljanje zemlje za prvo setev. Zemljo pa sedaj pustimo še pri miru, dokler ne bo popolnoma osehla. Ko se ne prijema več obutve in orodja, je sposobna za obdelovanje in za setev. Peteršilj, korenje, čebulo, črno korenje, berivko, v posebnih legah tudi grah lahko sejemo že v marcu, če je vreme ugodno. Tudi čebulo in česen lahko potaknemo. Vse te rastline ne marajo svežega gnoja, marveč zemljo, ki je bila lani pognojena. Rano solato sejemo v zabojček in presadimo v toplo gredo v marcu, zgodnji krompir denemo sedaj kalit, če hočemo prehiteti par tednov.

Sadjar v februarju in marcu. Letošnja zima je za obdelovanje sadovnjakov ugodna. Kdor letos svojega sadja ne bo gojil, mu ni pomoči. Do konca februarja naj bi bilo sadje osnaženo, cepiči narezani, črešnje precepljene, za precepljenje namenjeno drevje obžagano in sadovnjak pognojen. V marcu je treba saditi mlado drevje in obdelovati starejše drevje s kakim škropilom. Sajenja in precepljanja ne smemo odlagati čez marec, čimprej delo opravimo, tem večji je uspeh. Kdor sedanj čas zamudi, cepi z uspehom šele takrat, ko sadje že cveti.

Sadjarji, pri škropljenju si pomagajte sami! Škropljenje je najuspešnejše spomladi tik preden drevo požene. Drage pa so škroplilnice in draga brozga. Arborina si ne more marsikateri sadjar privoščiti. Škroplilno brozgo lahko izdelujemo sami: 1450 fino zmletega žvepla zmešamo z 850 g zdrobljenega žganega apna. To razredčimo z 10 litri vode in dobijemo kašo kuhamo tri ure. Kolikor vode med kuhanjem izhlapi, jo nadomestimo z dolivanjem. Za škropljenje še golega drevja v rani spomladi vzamemo na 1 liter žvepleno-apnene brozge 3 do 5 litrov vode, za zeleno drevje pa vzamemo na 100 litrov vode 2½ litra do 3 litre take brozge. Tako si prištedimo marsikak šiling, ki bi ga sicer izdali za dragi Arborin.

Velikovški trg minulega tedna. Biki 70—80, pitani voli 90 do 1.—, vprežni voli 80—90, mladi voli 70—80, plemenske krave 65—80, klavne krave 60—80, telice 70—80, pitane svinje 90 do 1.—, zaklani prišiči 1.20—1.25, plemenski prašiči 80 do 1.—, ovce 55—65, koze 55—60, jajca 8—10, stare kokoši 2.50—2.80, mlade 2.— do 3.—, pšenica 39 do 40, rž 29—30, oves 19—20, proso 22, ječmen 26—28, koruza 19, ajda 22—23, apno 4.50 do 5.— šil. za 100 kg. Sirovo maslo 2.40—3.20, krompir 12 g za .kg.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V BOROVLJAH
registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo

na

XXVII. redni občni zbor

ki se vrši v nedeljo dne 10. marca 1935 ob ½3. uri pop. v posojilničnih prostorih „pri Bundru“ v Borovljah št. 50.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1934.
4. Slučajnosti in predlogi.

Vse prijatelje zadrugne misli vabi

11

Načelstvo.

ZANIMIVOSTI

Zlato je padalo z neba. Pred tedni je vozilo letalo iz Pariza v London večjo množino zlata v vrednosti 22.000 angleških funtov. Med poletom je zaboj z zlatom padel iz letala in prestrašeni pilot je bil mnenja, da ga je požrlo morje, ki ga je videl pod seboj, ko je opazil, da nima več zaboja v letalu. V istem času sta ubožen kmet in njegova žena v okolici francoskega mesta Amiens imela opravka na svoji njivi. Kar opazita med delom, kako nenadoma pridrvi z neba z nenavadno hitrico težka stvar in se zarije globoko v zemljo. Gresta gledat in po daljšem trudu odkopljeta — zlati zaklad iz letala. Zadevo prijavita oblasti in par tednov pozneje sta sprejela od zavarovalne družbe, ki je zavarovala prevoz zlata v letalu, lepo svoto 110.000 frankov. Njuna poštenost je bila s tem lepo nagrajena.

Pogovarjali so se pri zajutruku med Londonom in južno Afriko. Brezžična brzozjavna tehnika je že daleč napredovala. Nedavno je sedela v londonskem hotelu HydeParku trojica uglednih Angležev in se radiotelefonično pogovarjala z drugo družbo, ki je sedela pri mizi v južnoafriškem Kliphenvelu. Razdalje znaša več tisoč kilometrov, kljub temu pa je bilo slišati medsebojni pogovor tako razločno, kot bi se pogovarjali med dvema mizama.

Srečni ljudje na skrajnem severu. Najbolj zanimiv list na svetu je nedvomno glasilo Eskimov. Mičen je že njegov naslov „Zastonski sel“, je torej zastoj in izhaja — enkrat na leto. Seve so novice, ki jih prinaša čisto že zastarele, pa to drobrili Eskimov ne briga mnogo. Ko je njegov urednik nekoč predlagal, da bi list izhajal vsaj enkrat na mesec, se ni oglasil skoraj noben naročnik. Eskime seve ne zanimajo boji evropskih politikov, razni pakti in sporazumi, najbolj se zanimajo za to, kako živijo ljudje drugod po svetu. Si lahko mislite, s kakim občutkom prebirajo novice o afrikanških črncih, katerim je v vročini njihovega podnebja celo srajca odveč, medtem ko pri njih večno zmrzuje celo — pod nosom. Časa za branje imajo vso zimo, ki traja pol leta. Pa jim lističi zadostuje, ker ga berejo počasi in se med branjem pomenkujejo o tem in onem. Siromak je njegov urednik, ki list sam piše, tiska, zgiba in čisto tudi sam znaša.

Bolnik je naročil poseben vlak. Nek posestnik iz Cerkvice v Jugoslaviji je nenadoma začutil silne bolečine v drobovju. Takoj je odhitel na bližnjo postajo, pa zamudil vlak. Vrnivšemu se domov je postajalo vedno slabše, bruhal je kri in blato, bolečine so bile neznosne. Kaj je storil v stiski? Naročil je poseben vlak, ki so ga na postaji takoj sestavili iz lokomotive in uradnega voza, ter se odpeljal v Ljubljano. V hitro vozečem vlakmu je postajalo bolje in ob prihodu v Ljubljano je bil domala — zdrav. Tresenje vlaka mu je uravnalo črevesja. Vlak ga je stal okoli 7000 dinarjev. Nemara ga je rešila njegova odločnost.

Pametna odredba v Avstraliji. Avstralska država Novi Južni Wales je pred kratkim sprejela zakon, po katerem bodo vsakega notoričnega pijanca internirali na samotnem otoku. Tu se bo moral v družbi z drugimi pijanci pod nadzorstvom zdravstvene oblasti brez kapljice alkohola toliko časa zdraviti, da bo ozdravljen. Zakon pravi, da to ni mišljeno kot kazen marveč kot očuvalna odredba. — Bi kazalo upeljati še drugod.

Morski roparji so zajeli 73 otrok. Kot roman iz nekdanje dobe zveni poročilo, ki prihaja iz Kitajske. 73 otrok se je na parniku vračalo po končanih počitnicah nazaj v misijonske šole. Parnik pa so ustavili sredi vožnje na morju roparji, postrelili posadko in hoteli odvesti otroke na suho, da zahtevajo zanje odkupnino. Neopaženemu pa se posreči častniku pri brezžičnem aparatu, da pošlje po radiu klic po rešitvi po vsem svetu. Klic so ujeli tudi v mestu Honkongu, odpravili v približno smer dvoje bombnih letal, ki so kmalu pripela nad vpljeni parnik. Roparji so kakor mačke splezali nazaj na svojo ladjo in zbežali, njihov poveljnik pa je še prej nevarno prestrelil hrabrega častnika pri radio-oddajnem aparatu. 73 otrok je bilo rešenih in pozna sedaj morske roparje iz lastne izkušnje.

O ljudeh, ki služijo „težke“ denarje. Razmerno visoke plače imajo še vedno ljudje na odru, oziroma sedaj boljše: v filmu. Znani dunajski barito-

nist Rihard Tauber je dobival v Nemčiji za enkratni nastop 3000 mark, to je okroglo 4500 šil. Približno enako visoke plače sta dobivala druga dva igralca: Massary in Pallenberg. Šaljivca Grock in Rastelli sta se „zadovoljevala“ s 3000 šil. na večer. Znani Rus basist Šaljapin ima lepo posestvo v Tirolu, veliko hišo v Parizu, krasno posestvo v Kaliforniji in še častno državljanstvo sovjetske unije. Za en sam koncertni večer v Londonu je dobival 25.000 zlatih mark. Seve je bilo vse to pred izbruhom sedanje gospodarske krize. Danes plačajo najbolje svoje zvezdnike filmske družbe. Plače igralcev na odrih in pevcev v koncertnih dvoranah pa se približujejo predvojni višini.

Viseči vrtovi naroda Inkov. V južnoameriški državi Peru, v bližini jezera Titicaca, ima pobočje gorovja obliko visečih teras, tako da sličijo gore velikanskim visečim stopnicam. Dognano je, da izvirajo te terase še iz dobe Inkov, ki so tod gojili svoje poljedelstvo. Te čudne njive segajo do višine 4000 m, zemljo pa so dovažali iz nižine. Videti je tod tudi še ostanke drzno napeljanih vodovodov. Tod so pridelovali krompir, koruzo, paradiznike in bržkone še mnoge druge sadeže, ktere je po njih nato prevzel ostali svet.

Čudna tožba. Londonski zdravnik dr. Townsend je vložil nedavno tožbo proti državi, s katero se sedaj bavi najvišji sodni dvor. Zdravnik trdi, da mu je minulo leto davčna oblast odmerila toliko višino davka, da je ob sprejemu plačilnega naloga težko obolel na živcih. Od tiste dobe je živčno bolan in se ne more posvečati svojemu poklicu, zato zahteva od države dosmrtno mesečno rento. Zadevo so preiskovali davčni strokovnjaki in zdravniki in so soglasno pritrdili tožitelju, da izvirajo njegovi živčni napadi od „presoljene“ višine predpisanega davka. Londonsko časopisje pripominja, da obstoja nevarnost, da se tovrstna bolezen začne širiti po vsej državi. Odvisno pa bo to najbrže od izida čudne tožbe.

S cariniki se ni igrati. Neka kanadska farma za kožuharje ze sprejela iz inozemstva polarno lisico in zanjo odplačala carinski oblasti lepo svoto. Sedem tednov pozneje pa je lisica vrgla mladiče. Nek ljubeznjiv sosed je na to opozoril carinike, ki so proglasili mladiče kratkomalo za vtihotapljene in jih zaplenili, ker v carinski deklaracija o predstoječem srečnem dogodku ni bilo govora. Farma je ugovarjala, da o tihotapstvu ne more biti govora, a visoki sodni zbor v Torontu jo je obsodil, da mora za mladiče odšteti posebno carino.

Usodna pomota. V znanem ameriškem filmskem mestu Hollywoodu je hotela neka filmska diva graditi razkošno vilo. V ta namen je kupila primerno parcelo in oddala delo svojemu arhitektu. Pomotoma pa mu je odkazala za gradnjo ne svojega kupljenega, marveč sosednje stavbišče. Lastnik tega stavbišča je mirno potrpeč, da je bila razkošna zgradba gotova in je nato proti igralki vložil tožbo. Igralka je tožbo kljub vsem ugovorom izgubila in je morala za novo stavbišče plačati izredno visoko svoto.

Loga vas. (Pustna.) V nedeljo 24. t. m. priredi izobr. društvo ob 3. uri pop. v Kobenčičevi dvorani v Dobu veseloigro „Svojejavček“. Sodelujejo domači pevci. Vabi odbor.

Vabilo

k občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Šmihelu pri Pliberku, ki se vrši

v nedeljo dne 10. sušca 1935 ob 3. uri popoldne v zadrugi pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Odobritev računskega zaključka.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev odbora in računskega pregledovalca.
6. Slučajnosti.

Zadružniki vljudno povabljeni, ker bo mogoče kak gospodarski govor.

12

Načelstvo.